

Docenteninstructie Thema Dementie... en dan?

Zorgen voor de omgeving

Thema	Dementie... en dan?
Aantal uren	40
Werkkaarten	n.v.t.

Toelichting en aandachtspunten algemeen

Het doel van deze lesbrief is dat leerlingen meer leren over de verschillende mogelijkheden van opvang voor mensen met dementie die niet meer – volledig – thuis kunnen wonen. De leerlingen interviewen iemand die werkt met mensen met dementie en onderzoeken de mogelijkheden van nieuwe technologieën.

Toelichting en aandachtspunten per activiteit

Activiteit Woonvormen en dagopvang

Relatie met eindtermen vmbo

Nederlands (1-10)	1, 6, 8
Engels (11-18)	-
Wiskunde (19-27)	-
Mens en Natuur (28-35)	33
Mens en Maatschappij (36-47)	-
Kunst en cultuur (48-52)	48, 49, 52
Bewegen en Sport (53-58)	-

Relatie met Referentiekaders Taal en Rekenen¹

Nederlands	2F
Gesprekken	
Luisteren	
Spreken	
Lezen zakelijk	
Lezen fictie	-
Schrijven	-
Wiskunde	2F
-	-

¹ Voor deze overzichten zijn de omschrijvingen in het Referentiekader Taal genummerd. De overzichten Referentiekaders Taal en Rekenen zijn te vinden op de site van de Vakcollege Groep. De nummers met een 2 ervoor slaan op niveau 2F.

In de overzichten bij de activiteiten staan bij de Referentiekaders Taal en Rekenen die punten aangegeven waar de nadruk op valt binnen die desbetreffende activiteit.

Activiteit	Acties
Stap 1 Oriënteren	Onderzoek hoe mensen met dementie opgevangen worden. Onderzoek welke mensen betrokken zijn bij de opvang van mensen met dementie. Zowel uit de omgeving van deze mensen als mensen die beroepsmatig met deze mensen werken.
Stap 2 Voorbereiden	Bereid het interview met een beroepsbeoefenaar voor. Stel de vragen op voor het interview. Organiseer het afnemen van het interview.
Stap 3 Uitvoeren	Neem het interview af. Werk het interview uit. Wissel het interview uit en stel het waar nodig bij.
Stap 4 Reflecteren	Haal één stelling uit je verslag. Voer een groepsdiscussie aan de hand van de stellingen.

Stap 1

Voor deze activiteit zijn bij stap 1 computers met een internetverbinding nodig om informatie te zoeken op internet en om de diverse filmclips over dementie te bekijken. Zorg dat de leerlingen voldoende tijd krijgen om de diverse filmclips te bekijken.

Via deze link: <http://goo.gl/IZuUGA>, zijn de video's van DementieEnDan beschikbaar. Let op: de video's zijn alleen via deze link beschikbaar. Zoek tijdig de clips op. Bekijk deze van tevoren.

In deze stap kijken de leerlingen naar de clips:

- 09: Van werk naar dagopvang (10:47 minuten)
- 10: Werken in de ouderenzorg (6:40 minuten)
- 11: Begeleiding van een woongroep (3:52 minuten)

Bij b.

Clip 09: **Van werk naar dagopvang** duurt vrij lang, ruim 10 minuten. Het is handig om deze in drie delen op te splitsen: deel 1 laat zien hoe Ton zijn werk doet in de laatste werkperiode (tot 5:36 minuten), deel 2 gaat over de mogelijkheid om naar de dagopvang te gaan (tot 7:13 minuten) en deel 3 gaat over het afscheid van zijn werk en zijn bezigheden bij de dagopvang (tot aan einde).

Neem de tijd om de clip te bespreken, omdat er een paar emotionele scènes in zitten. Dit is een mogelijkheid op te bespreken hoe je met die emoties van familieleden kunt omgaan, als je met mensen met dementie werkt.

Stap 2

Bij c.

Houd de leerlingen voor dat ze naast deze vragen straks ook de gegevens moeten opnemen zoals het beroep, de opleiding, naam en naam werkgever (instelling). De tien vragen gaan vooral over de inrichting van het werk, de ervaring in het werken met mensen met dementie en dergelijke.

Bij e.

Besprek met de leerlingen de mogelijkheden over de rolverdeling: een interviewt, de ander stelt de vragen of ieder om de beurt stelt een vraag (is niet aan te bevelen, omdat er dan geen gesprek ontstaat of dat er hiaten in de aantekeningen vallen), beiden stellen vragen en voeren het gesprek en nemen het in zijn geheel op (geef daarbij de tip dat ze eerst controleren of de opnameapparatuur het goed doet).

Stap 3

Maak goede afspraken met de leerlingen over het vragen van toestemming voor het maken van foto's. Dit is een vereiste om geen problemen te krijgen.

Bespreek het begrip 'privacy'.

Stap 4

Bij a.

Leg nog een keer uit hoe je een stelling formuleert. Geef een voorbeeld: liever geen vraag maar een actieve zin die wat uitvergroot is. Een mening 'moet' maar het mag geen beschuldiging zijn. Verzamel de stellingen. Schrijf ze op een flap.

Bij c.

Maak aantekeningen bij de stellingen.

Bij d.

Bewaar de flap met stellingen, resultaten en meningen. Deze kan gebruikt worden bij de activiteiten in de campagneweek.

Activiteit Een nieuwe woongroep

Relatie met eindtermen VMBO

Nederlands (1-10)	1, 3, 4, 6, 8, 9, 10
Engels (11-18)	-
Wiskunde (19-27)	-
Mens en Natuur (28-35)	-
Mens en Maatschappij (36-47)	43
Kunst en cultuur (48-52)	-
Bewegen en Sport (53-58)	-

Relatie met Referentiekaders Taal en Rekenen

Nederlands	2F
Gesprekken	2.1. – 2.4 – 2.5 – 2.12 – 2.13 – 2.18 – 2.19
Luisteren	2.36 – 2.39
Spreken	2.47 – 2.55
Lezen zakelijk	2.56 – 2.69
Lezen fictie	-
Schrijven	2.100 – 2.101 – 2.104 – 2.109
Wiskunde	2F
-	-

Activiteit	Acties
Stap 1 Oriënteren	Onderzoek de woonvormen die er zijn voor mensen met dementie. Onderzoek de verschillende denkwijzen over het omgaan met dementie. Onderzoek de mogelijkheden van toepassingen van domotica. Brainstorm over de indeling en inrichting van een nieuwe woonvorm.
Stap 2 Voorbereiden	Ontwerp de woonvorm voor mensen met dementie. Ga na welke toepassingen van domotica en lichttherapie in de nieuwe woonvorm past.
Stap 3 Uitvoeren	Maak een maquette van de nieuwe woonvorm. Maak een flyer met informatie over de nieuwe woonvorm.
Stap 4 Reflecteren	Maak een tentoonstelling van de maquettes. Vertel bezoekers over de woonvormen.

Stap 1

Voor deze activiteit zijn bij stap 1 computers met een internetverbinding nodig om informatie te zoeken op internet en om de diverse filmclips over dementie te bekijken. Zorg dat de leerlingen voldoende tijd krijgen om de diverse filmclips te bekijken.

Via deze link: <http://goo.gl/ZuUGA>, zijn de video's van DementieEnDan beschikbaar. Let op: de video's zijn alleen via deze link beschikbaar. Zoek tijdig de clips op. Bekijk deze van tevoren.

In deze stap kijken de leerlingen naar de clips:

- 12: Introductie Familie Gürbüz (8:25 minuten)
- 13: Naar het verpleeghuis (12:34 minuten)
- 14: Domotica (6:03 minuten)
- 15: Invloed van licht (5:16 minuten)

Bij c.

Probeer de verschillen in cultuur boven tafel te krijgen. Gaan families uit Marokko of Turkije anders om met dementerende ouderen dan families uit Westerse culturen? Is er sprake van schaamte, onverschilligheid? En welke consequenties heeft dat voor de woonvorm waarin deze ouderen met dementie terecht kunnen komen?

Bij d.

Clip 12 **Introductie Familie Gürbüz** geeft de mogelijkheid verder in te gaan op verschillen in cultuur: hoe families omgaan met mensen met dementie, waar mensen met dementie kunnen gaan wonen, als het thuis niet meer gaat en dergelijke.

Neem eventueel ook de zeven kenmerken van dementie erbij (zie activiteit 1) en clip 02 **Muziek**. Wijs via stellen van vragen de leerlingen op de overeenkomsten in manier van reageren bij Mary Ann en mevrouw Gürbüz. Beide glimlachen met een soort grimas waarbij de ogen niet meedoen, als ze het niet meer weten.

Bij e.

Voer een discussie over elke stelling. Een alternatief is om de leerlingen post-its te geven: rood voor 'niet mee eens' en groen voor 'mee eens'. Daarna mag elke leerling in één zin aangeven waarom hij deze keuze heeft gemaakt.

Geef aan dat het niet om goed of fout gaat maar om een mening die ergens op is gebaseerd. En dat veranderen van mening mag.

De stellingen zijn:

1. Oude mensen houd je altijd binnen het gezin. Niemand de deur uit!
2. Mensen met dementie weten toch niet waar het over gaat, dus kunnen ze wel weggeborgen worden.
3. Mensen met dementie hebben evenveel recht op een goede woonplek als gezonde mensen.

Bij f.

Woongroepen in een wijk, woongroepen binnen een instelling,

Kijk ook op www.vilans.nl/Pub/Home/Home-Weblog/Petra-Crombag/Varieer-in-kleinschalige-woonvormen-voor-dementerenden.html waar een aantal voorbeelden van woonvormen te vinden zijn.

In de monitor van het Trimbos Instituut staan de volgende soorten woonvoorzieningen:

Tabel 1: Beschrijving van de deelnemende woonvoorzieningen.

1. Een verpleeghuis met hoogbouw in een buitenwijk van een grote stad, gelegen bij een groot wooncomplex voor ouderen, met tuin, twaalf bewoners per huiskamer.
2. Een verpleeghuis met laagbouw bij een dorp in een landelijke omgeving, met terras, tien bewoners per huiskamer.
3. Een verpleeghuis met twee verdiepingen en een binnentuin, gelegen in een grote stad bij een wooncomplex voor ouderen, twaalf bewoners per huiskamer.
4. Een psychogeriatrische afdeling op de eerste verdieping van een verzorgingshuis in een kleine stad, met een balkon, elf bewoners per huiskamer.
5. Een voorziening voor negentig bewoners in woningen van zes personen, verdeeld over twee verdiepingen, gelegen bij een groot wooncomplex voor ouderen in een stad, met tuin en balkon.
6. Een twee-onder-een-kapwoning met zes bewoners met dementie en zes bewoners met somatische beperkingen op de begane grond, gelegen in een wijk van een middelgrote stad, met tuin.
7. Een huis van vijf verdiepingen met vier woningen van zes bewoners midden in een grote stad, met tuin.
8. Een complex met drie woningen van zes bewoners op de begane grond, met een gemeenschappelijke ruimte en een tuin, bij een verzorgingshuis grenzend aan een dorp.
9. Een zorgboerderij met drie woningen van zes bewoners met dementie en twee woningen voor mensen met een verstandelijke beperking, omgeven door een groot stuk land, landelijk gelegen.
10. Een voorziening met drie woongroepen van acht bewoners, grenzend aan een verzorgingshuis, met een terras, landelijk gelegen.

Bij k.

De redenen om domotica in te zetten bij thuiswonende mensen met dementie zijn dat ze langer thuis kunnen (moeten) blijven wonen gezien de ontwikkelingen in de zorg, dat de mantelzorgers ontlast worden en dat degene met dementie langer onafhankelijk van anderen kan blijven.

Koppel hieraan eventueel een discussie over die ontwikkelingen die voor een groot deel ingegeven worden door bezuinigingen.

Stap 2

Bij b.

Hier kan samengewerkt worden met de leerlingen T&V.

Bij Toepassingen in de woonvorm

Bij a en b.

Het zou mooi zijn, als leerlingen kunnen oefenen met een domotica practicum. Mogelijkheden zijn o.a. van Brink Techniek. Kijk bijvoorbeeld op www.induteq.nl/portal/domotica/?url=systemen.html waar verschillende mogelijkheden worden genoemd.

Laat de leerlingen waar mogelijk samenwerken met de afdeling techniek of GL Technologie.

Stap 3

Bij a.

Hier kan samengewerkt worden met de leerlingen T&V.

Stap 4

Het zou mooi zijn, als de tentoonstelling onderdeel van de campagneweek kan zijn, waarbij bezoekers – mantelzorgers, mensen met dementie en hun verzorgers – langs lopen en hun feedback kunnen geven.

Een alternatief is dat leerlingen de maquettes meenemen, als ze op bezoek gaan bij verpleeghuizen e.d.